

DEBRECENI ÍTÉLŐTÁBLA

Pf.I.20.096/2014/4. szám

A Debreceni Ítéltábla a dr. Török Edit ügyvéd ügyintézése mellett a Török Edit Ügyvédi Iroda (címe) által képviselt felperes neve (címe) felperesnek, a dr. Rácz Mária ügyvéd (címe) által képviselt K&H Biztosító Zrt. (címe) alperessel szemben kártérítés megfizetése iránt indított perében a Miskolci Törvényszék 21.P.22.312/2012/16. számú ítélete ellen a felperes részéről 19. sorszám alatt előterjesztett és Pf.3. sorszám alatt indokolt fellebbezés folytán - tárgyaláson kívül - meghozta a következő

ítéletet:

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét azzal hagyja helyben, hogy kötelezi az alperest, térítsen meg az államnak - az illetékes állami adóhatóság felhívására az abban foglalt módon és határidőn belül - 15 062 (tizenötezer-hatvankét) Ft le nem rótt kereseti illetéket.

Az ítélet ellen nincs helye fellebbezésnek.

Indokolás:

Az alperes jogelődjeként az "X" Biztosító Rt., valamint a felperes között 2003. február hó 17. napján határozatlan időre szóló megbízási szerződés jött létre. A felperes feladata annak alapján, hogy főtevékenységű egyéni vállalkozóként a megbízó szerződéseit közvetíti, biztosítási szerződéseket köt, a biztosítási szerződési állományt kezeli, karbantartja, fejleszti és bővíti a szokásos tartózkodási helye szerinti munkakörzetében.

Az I.1. pont szerint a megbízási szerződés alapvető szempontja a biztosító társaság és az ügynök között fennálló bizalmi kapcsolat. A IV. pont tartalmazta az ügynök jogkörét és feladatait, míg az V. pont a megbízóét. Az V.2. pont értelmében a biztosító az ügynök részére jutalékot fizet az 1. számú mellékletben rögzített jutaléktáblázat szerint.

A VIII. fejezet tartalmazta a szerződés megszűnésének esetére az ügynök számára járó kiegyenlítés (térítés) szabályait. A VIII.3. pont szerint az ügynököt nem illeti meg a térítés még akkor sem, ha az a szerződés megszűnése okán járna, feltéve, hogy a IX. fejezet 7. pontjában és 8. pontjának első bekezdésében megfogalmazott kötelezettségeit elmulasztja.

A szerződés IX. fejezete a szerződés időbeli hatályát és a megszűnésére vonatkozó szabályokat rögzítette. A IX.2. pont értelmében a szerződés megszűnhet többek között bármelyik fél írásbeli (rendes) felmondásával. A IX.3. pont szerint rendes felmondás esetén a felmondási idő a második évben két hónap úgy, hogy a felmondás a naptári hónap utolsó napjára szólhat. A felek a felmondást írásban, ajánlott levélben közlik egymással, de indokolási kötelezettség egyiküket sem terheli, csak annyiban, hogy a kiegyenlítéshez való jog megállapítható legyen. A IX.8. alapján a megbízási szerződés megszűnése esetén az ügynök köteles nyolc napon belül átadni a megbízónak minden pénzeszközt, dokumentációt és egyéb eszközt, amely a biztosító tulajdonát képezi.

Az alperesi jogelőd, valamint a felperes között 2003. március hó 18. napján az állomány kiépítéséhez kapcsolódó anyagi juttatásról szóló szerződés is létrejött. Ennek értelmében a felperest vissza nem térítendő juttatásként garantált jutalék illette meg, amelyet a biztosító fizetett az ügynöknek. Jutalékelőleget is megillette a felperest, ami visszafizetendő: azt elsődlegesen úgy kell törleszteni, hogy a havonta felvett előleget a biztosító csökkenti az ugyanazon hónapban megkeresett jutalékkal; másodlagosan pedig maximum 15 hónapos anyagi juttatási periódus befejeztével az elsődleges törlesztés után még fennálló tartozást havi egyenlő részletekben kell visszafizetni. A 9. pont értelmében, amennyiben a megbízási szerződés annak aláírásától számított 24 hónapon belül bármely fél részéről bármely okból felmondásra kerül, akkor az ügynök 8 napon belül köteles egy összegben visszafizetni a folyósított garantált jutalék és folyósított jutalékelőlegből még fennálló tartozás együttes és teljes összegét.

A felperes 2004. június hó 15. napján írásban kérte az alperes hozzájárulását ahhoz, hogy másodállásban végezhesse a tevékenységét, mivel a "K" és Vidéke Takarékszövetkezet főállású munkavállalója lesz. 2004. június hó 30. napján az alperes ehhez hozzájárult, valamint tájékoztatta a felperest arról, hogy az addig felmerült 923 544 Ft tartozását a mindenkori jutalék 25 %-ának levonásával törlessze.

A felperes melléktevékenységben végzett teljesítménye a törlesztésre nem volt elegendő, ezért az alperes 2004. november hó 2. napján felmondta a megbízási szerződést a megbízási szerződés IX.3. pontjára hivatkozással 2004. december hó 31. napjára; a felmondást 2004. november hó 5. napján adta postára. Az alperes meggátolta a felperes további ügynöki tevékenységét; a felperes teljes körűen 2005. szeptember hó 19. napján teljesítette a szerződéshez kapcsolódó elszámolási kötelezettségét.

A felperes 2004. év novemberében a Miskolci Munkaügyi Bírósághoz fordult a felmondás érvénytelenségének megállapítását kérve. A Miskolci Munkaügyi Bíróság hatáskörének hiánya miatt áttette a keresetlevelet a Pesti Központi Kerületi Bírósághoz. A Pesti Központi Kerületi Bíróság 8.G.305.100/2005/13. szám alatti ítéletét a Fővárosi Bíróság a 2.Gf.75.330/2007/8. számú végzésével hatályon kívül helyezte; az így megismételt eljárásban az elsőfokú bíróság a 8.G.300.822/2008/13. számú ítéletében megállapította, hogy az alperes 2004. december hó 31. napjára szóló felmondása érvénytelen. A kiegyenlítés megfizetésére irányuló keresetet és a jutalék visszafizetésére vonatkozó viszontkeresetet elutasította, mert elszámolásra csak a szerződéses jogviszony megszűnését követően van lehetősége a feleknek. A Fővárosi Törvényszék a

2.Gf.76.248/2009/5.számú - 2010. január hó 12. - napján meghozott ítéletével az első fokú ítéletet a felmondás érvénytelenségének megállapítása vonatkozásában helybenhagyta, míg az elszámolás vonatkozásában a keresetet és viszontkeresetet hatályon kívül helyezte, ebben a részben a pert megszüntetve. Indokolása szerint az ügynöki tevékenységről szóló 2000. évi CXVII. törvény (Ütv.) 16. §-ának (1), (2) és (4) bekezdései értelmében a Ptk. 218. §-ának (3) bekezdése alapján az alperes a megbízási szerződés második évében két hónapi felmondási idővel mondhatott volna fel, ezért a 2004. november hó 2. napján keltezett felmondás joghatást nem váltott ki.

Az alperes 2010. február hó 5. napján kelt levelében a megbízási szerződést 2010. május hó 31. napjára azzal mondta fel, hogy az adott jogviszonyból eredően a felperes semmilyen követelését nem ismeri el és rögzítette, hogy a jogerős ítélet felülvizsgálatát kezdeményezi a Legfelsőbb Bíróságnál.

A Legfelsőbb Bíróság a Pfv.VIII.20.998/2010/6. számú ítéletével a Fővárosi Bíróság 2.Gf.76.248/2009/5. számú ítéletét a felülvizsgálattal érintett részében hatályában fenntartotta, azzal azonban, hogy álláspontja szerint a felmondás csak részben volt érvénytelen. Mivel a rendes felmondást a jogszabály és a felek szerződése is lehetővé tette, a felmondó nyilatkozat maga nem érvénytelen. Érvénytelen viszont annak a jogszabályba ütköző része, azaz a jogviszony megszűnésére vonatkozó időpont megjelölése. A teljes jognyilatkozat a Ptk. 239. §-ának (1) bekezdése értelmében csak akkor lett volna teljes egészében érvénytelen, ha azt az érvénytelen rész nélkül az alperes nem tette volna meg. A körülményekből azonban egyértelmű, hogy az alperes a felmondás jogát akkor is gyakorolta volna, ha a szerződés a jogszabálynak megfelelő időpontban szűnik az meg. A felmondás - ha az nem a szerződésben írt időre szól - csak a kikötésnek megfelelő időben szünteti meg a szerződést (BH 1993/378.) A felülvizsgálati eljárásban való keresetváltoztatás tilalmára tekintettel nem volt mód a jogerős ítéletnek a felperesi kereset megváltoztatására.

Mindezekből következően az alperes 2004. november hó 2. napján keltezett felmondásának a jogviszony megszüntetésére vonatkozó időpontja nem ítélt dolog. A perbeli megbízási szerződés az alperes ezen felmondásának eredményeként 2005. január 31. napján szűnt meg.

A jogviszony fennállása alatt a felperes 870 000 Ft garantált jutalékot és 120 000 Ft jutalékelőleget kapott. Az alperes 2003. február hó 17. napjától 2004. december hó 31. napjáig 1 924 800 Ft jutalékot fizetett meg felperesnek, aminek egy hónapra számított átlaga 83 687 Ft volt. Az alperes azon magatartásával, hogy a jogviszony megszűnésének időpontját jogellenesen jelölte meg a felmondásban, a felperest megfosztotta a felmondási időben való munkavégzés lehetőségétől, így neki mindösszesen 251 061 Ft kárt okozott.

A felperes 2004. december hó 31. napjáig 172 563 Ft-ot törlesztett a jutalékából és a jogviszony megszűnéséig fennálló további egy hónap alatti 135 597 Ft-os jutalék összegével kell azt tovább csökkenteni, így 681 40 Ft garantált jutalékból eredő tartozása van az alperessel szemben, amely visszafizetése a jutalékszabályzat 9. pontja értelmében a szerződési jogviszony megszűnésétől számított nyolc napon belül volt esedékes.

A felperes a **"K"** és Vidéke Takarékszövetkezetnél két ízben létesített munkaviszonyt határozott időre: 2004. június hó 15. napjától 2004. december hó 31. napjáig, majd 2005. január hó 1. napjától 2005. december hó 31. napjáig. 2006. június hó 12. napjától 2009. január hó 31. napjáig határozatlan időre szóló munkaszerződés alapján a **"B"** Bankkal állt munkaviszonyban. A két munkaviszony közötti időszakban munkanélküli járadékos volt. 2009. február hó 1. napjától 2010. május hó 31. napjáig aktív korúak ellátásában részesült, amelynek összege 27 500 Ft volt.

A felperes módosított keresetében - arra hivatkozva, hogy a felek közötti megbízási jogviszony 2003. február hó 17. napjától 2010. május hó 31. napjáig állt fenn - a 2005. január hó 1. napjától 2010. május hó 31. napjáig terjedő időszakra havi 83 687 Ft-tal számolva 5 439 655 Ft tőke, s annak 2007. szeptember hó 15. napjától járó késedelmi kamatának, mint elmaradt jutaléknak, továbbá 12 havi jutaléknak megfelelő 1 004 244 Ft kiegyenlítésnek és ez után 2010. február hó 11. napjától járó késedelmi kamatának, végezetül pedig 300 000 Ft nem vagyoni kártérítés megfizetésére kérte kötelezni az alperest.

A kártérítés jogalapjaként arra hivatkozott, hogy az alperes minden előzetes jelzés nélkül mondta fel - egyébként nem valós okot közölve - a megbízási szerződést, amely felmondás jogellenes volt, miként ezt megállapították az eljáró bíróságok. Az alperes a jogellenes felmondással kárt okozott neki, mert emiatt veszítette el az ügynöki jutalékból származó jövedelmét. Ténylegesen bizalomvesztés nem történhetett az alperes részéről, ugyanis olyan volumenben nem csökkent a szerződési állománya, ami a felmondást indokolta volna. A felmondás ténylegesen a helyi igazgató felpereshez való személyes közeledésének elutasításával volt összefüggésben. Amennyiben a felperes az ügynöki tevékenységét tovább végezheti, legalább olyan havi bevétellel rendelkezett volna, ami az alperes által az előzményi perben kimutatott összes kifizetés egy hónapra eső összegének: 83 687 Ft-nak felelt meg. Az alperes jogellenesen fosztotta meg a felmondás közlésétől kezdődően a munkavégzéstől, egyébként is a felmondás joghatás kiváltására alkalmatlan, amit az alperes is belátott, mert a Fővárosi Bíróság ítéletének közlését követően újból felmondta a jogviszonyt, így az csupán 2010. május hó 31. napján szűnt meg.

A felperes hivatkozott arra, hogy az Ütv. 18. §-a és a megbízási szerződés VIII/1.2. pontja értelmében kiegyenlítés is megilleti, amely a megbízási szerződés 3. számú mellékletében rögzített képlet alapján számítható ki. Az alperes pontos adatszolgáltatása híján a képlet alapján számolni nem tud, de a kártérítés alapjául vett egy havi jutalék összegét 12 hónapra számolva határozta meg az 1 004 244 Ft követelését.

A felperes állította, hogy az alperes megsértette a személyiségi jogait is, őt ugyanis pereskedésre kényszerítette jogai megóvása érdekében, ami feszültséggel, idegeskedéssel járt. Magyarázkodnia kellett baráti-ismeretségi körében amiatt, ahogyan elküldték a biztosítótól, ez pedig sértette a jóhírnevét. A Pesti Központi Kerületi Bíróság előtt eljáró alperesi jogi képviselő perelhúzó, személyeskedő magatartását is kompenzálni indokolt. Későbbiekben a biztosítók sem szerződtek vele, miután közölte, hogy az alperessel perben

áll. Egyebekben az egyenlő elbánáshoz való jogát is megsértették, ezért 300 000 Ft nem vagyoni kár megfizetésére is kérte kötelezni az alperest.

Az alperes a kereset elutasítását kérte. Álláspontja szerint a Legfelsőbb Bíróság csupán a szerződés felmondásának időpontját, az alperesi felmondásban szereplő dátum meghatározását tekintette érvénytelennek, azonban az alperes felmondása a helyes időpontban joghatás kiváltására alkalmas volt. Emiatt viszontkeresetében annak megállapítását kérte, hogy a felperessel kötött ügynöki megbízási szerződés 2005. január hó 31. napján megszűnt, aminek következtében jutalék visszafizetése címén 681 840 Ft és ezen összeg után 2005. február hó 9. napjától járó késedelmi kamata megfizetésére kérte kötelezni felperest.

Hivatkozása szerint minden indokolás nélkül lehetősége volt a szerződést rendes felmondással megszüntetni. A 2004. december hó 31. napi időpont ütközött az Ütv. 16. §-ának (1) bekezdésével, valamint a felek közötti megbízási szerződés IX.3. pontjával. A jogviszony második évében történt a felmondás, aminek ideje két hónap, s mivel annak a hónap utolsó napjára kell szólnia, az 2005. január hó 31. napja.

Az anyagi juttatásról szóló 2003. március hó 18. napján megkötött szerződés értelmében a garantált jutalék és a jutalékelőleg csak akkor nem jár vissza a felperesnek, ha a szerződéses jogviszony 24 hónapon túl is fennállt. A felperes ügynöki tevékenysége nem tartott ennyi ideig, ezért a jogviszony megszűnésétől számított 8 napon belül köteles egy összegben visszafizetni a garantált jutalékot. A felperes 990 000 Ft-hoz jutott, ebből 172 563 Ft-ot az arra vonatkozó szerződéses megállapodás alapján részletekben törlesztett, míg a szerződés 2005. január hó 1. napjától 31. napjáig való fennállása idején a felperesi szerződési állományra eső jutalékból további 135 597 Ft lett volna törleszthető. Ezt meghaladóan a felperes még további 681 840 Ft jutalékkal tartozik, amivel a szerződéses jogviszony megszűnését követő 8. napon túl már késedelembe volt.

A felperes a viszontkereset elutasítását kérte, mert az alperes érvénytelen felmondása joghatást nem válthat ki.

Az elsőfokú bíróság a 16. sorszám alatt meghozott ítéletében kötelezte a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 434 779 Ft tőkét, valamint ennek 2005. február hó 9. napjától járó késedelmi kamatát és 407 450 Ft perköltséget. Ezt meghaladóan a keresetet és az alperes viszontkeresetét elutasította. Megállapította, hogy a felperes személyes költségmentessége folytán le nem rótt 416 600 Ft eljárási illeték az állam terhén marad.

Határozatának indokolása szerint elsősorban a megbízási jogviszony megszűnésének időpontját kellett megállapítani. A Magyar Köztársaság Legfelsőbb Bírósága, mint felülvizsgálati bíróság által hatályában fenntartott, de a jogerős ítélet indokolását részbeni érvénytelenségre módosító határozata értelmében az alperes 2004. november hó 2. napján kelt felmondása a jogviszony megszüntetésére irányuló jognyilatkozati részében érvényes volt, és csak a jogviszony megszűnésére vonatkozó, 2004. december hó 31. napi időpontra vonatkozó részében tekinthető érvénytelennek. Ezen részleges érvénytelenségre vonatkozó

indokolást is alapul véve a Pesti Központi Kerületi Bíróság előtt indított perben hozott jogerős ítélet a jogviszony megszűnésének naptári napja vonatkozásában ítélt dolognak nem tekinthető a Pp. 229. §-ának (1) bekezdése értelmében, ahogy nem ítélt dolog az alperes viszontkeresete sem a pert megszüntetése okán.

A felek közötti megbízási szerződés IX.3. pontja szerint indokolási kötelezettség nélkül gyakorolhatta az alperes a felmondás jogát, azonban az a szerződés IX.2. pontjával, valamint az Ütv. 16. §-ának (1) bekezdésével összhangban az 2005. január hó 31. napjára szólhatott volna. Ebből következően az alperes felmondása 2005. január 31. napján szüntette meg a felek közötti jogviszonyt. Az alperes ismételt felmondására jogfenntartással került sor arra az esetre, ha a Fővárosi Törvényszéknek a felmondás teljes érvényességére vonatkozó jogerős határozatát tartaná fenn hatályában a Legfelsőbb Bíróság. Nem kétszeresen került tehát felmondásra ugyanazon jogviszony, hanem már a 2004. november hó 2. napi felmondás érvényes volt azzal, hogy az a jogviszony megszűnését 2005. január hó 31. napi időponttal eredményezte.

Az alperes által sem vitatott felperesi előadás szerint a felperes a felmondási időszakában ügynöki tevékenységet nem végezhetett, holott a megbízási szerződés alapján a felmondási időben annak jogszabályi és szerződési akadályai nem lettek volna.

Azzal, hogy az alperes nem a megfelelő időpontra mondta fel a megbízási szerződést, továbbá a felperestől megvonta a felmondási időszakban való ügynöki tevékenység folytatásának a lehetőségét, a Ptk. 318. §-ának (2) bekezdése és a Ptk. 339. §-ának (1) bekezdése értelmében a felperesnek kárt okozott, mert ő ezen időszakban elesett a jutaléktól.

A felperes a kárösszecszerűségét a felmondás érvénytelenségének megállapítására vonatkozó, a Pesti Központi Kerületi Bíróság előtt folyamatban volt perben az alperes által 2009. március hó 26. napján előterjesztett előkészítő irat 3. pontjában rögzítettek szerint, a szerződéses jogviszony során kifizetett jutalék egy hónapra jutó átlagának alapulvételével kérte megállapítani. Az alperes vitatta ezen összecszerűséget, mert a felperes esetében a szerződéskötési volumen csökkent, továbbá 2004. június hó 15. napjától a felperes mellékállásban végezte a tevékenységét. Az elsőfokú bíróság a felperes számítását fogadta el, mert a viszontkeresetében maga az alperes hivatkozott arra, hogy 135 597 Ft jutalék illette meg a felperest 2005. január hónapra. Mivel a felmondás közlésével egyidejűleg az alperes megakadályozta a felperest az ügynöki tevékenység folytatásától, őt 2005. január hó 31. napjáig terjedő három havi időszakra megilleti a kártérítés 251 779 Ft összegben.

A felperes kiegyenlítés iránti kereseti kérelme alaptalan volt, annak teljesítését ugyanis kizárta a megbízási szerződés IX.7. és IX.8. pontja. Az alperes a szerződés megszűnését követő 8 napon belül nem szolgáltatott vissza valamennyi olyan dokumentációt és eszközt, amely egyébként az alperesi jogelőd tulajdonát képezte; e körben maga a felperes nyilatkozott úgy, hogy ezen dokumentációt csak akkor adta vissza, amikor a felmondás miatt kezdeményezett munkaügyi perben a bíróság a keresetlevél áttételéről rendelkezett 2005. év szeptemberében.

A felperes személyiségi jogának sérelmére alapított 300 000 Ft összegű nem vagyoni kár megtérítésére vonatkozó kereseti kérelme sem volt megalapozott.

A felperes az őt ért jogsérelmet nem bizonyította. Erre nem volt alkalmas **S. T.** tanúvallomása, ugyanis a tanúnak semmiféle tudomása nem volt a felperessel kötött megbízási szerződés megszűnéséről, az a körülmény pedig, hogy az alperes lehetővé tette a tanú jogviszonyának megszűnését követően a szerződéses állomány értékesítését az általa kijelölt személy számára, a felperessel szembeni egyenlő bánásmód megsértésének megállapítását nem tette lehetővé. A tanúnak az az állítása, hogy a szerződési volumenének csökkenése okozta a saját jogviszonyának felmondását, cáfolta a felperes a jogsérelemre való hivatkozását. A tanú az alperes olyan megnyilvánulásáról sem számolt be, amely a felperes jogviszonyának megszűnésével kapcsolatban rá nézve sértő lett volna. Az alperes felmondása hangvételében nem volt indokolatlanul sértő, ebből következően a felperes emberi méltóságát sem sérthette. Az a körülmény, hogy a felperes a felmondást méltánytalannak, jogellenesnek találta, aminek megállapítása céljából pert indított, személyiségi jogsérelmet a nem alapoz meg. A nem vagyoni kártérítés csak akkor illetné meg felperest, ha bizonyította volna az alperesi jogsértés megvalósulását, azonban az előterjesztett okiratok és meghallgatott tanú vallomása arra nem volt elegendő.

A jogviszony 2005. január hó 31. napi megszűnésével egyidejűleg a garantált jutalék és jutalékelőleg egy összegben esedékessé vált. Az alperes által számszakilag kidolgozott kimutatás alapján megállapítható, hogy a felperes tartozása 685 840 Ft. A törvényszék ebbe beszámította a felperest megillető kártérítést, ezért 434 779 Ft jutalék visszafizetésére kötelezte a felperest annak 2005. február hó 9. napjától számított késedelmi kamatával.

A felperes teljes személyes költségmentessége folytán feljegyezett 416 600 Ft kereseti illeték az állam terhén marad. A viszontkereset vonatkozásában az alperes 65 %-ban pernyertes lett, ezért a felperes köteles megfizetni az alperes által lerótt illetékből 26 750 Ft-ot, valamint 381 000 Ft összegű ügyvédi munkadíjat.

Az elsőfokú bíróság ítélete ellen a felperes terjesztett elő fellebbezést, amelyben annak keresete szerint történő megváltoztatását kérte. Álláspontja szerint a felek közötti jogviszony nem 2005. január hó 31. napján szűnt meg, mert erre az időpontra az alperes nem mondta fel a szerződést, valamint tekintettel arra is, hogy 2010. február hó 5. napján újabb felmondással élt az alperes, amelyet nem jogfenntartó nyilatkozattal tett. A viszontkeresettel összefüggésben utalt arra, hogy az nem azonos jogviszonyból ered, továbbá az alperes kizárólag vissza nem térítendő kifizetést teljesített a felperesnek.

Az alperes fellebbezési ellenkérelmet nem terjesztett elő.

Az ítélet tábla a fellebbezést a Pp. 256/A. §-a (1) bekezdésének f) pontja alapján tárgyaláson kívül bírálta el, és a Pp. 253. §-ának (3) bekezdésére figyelemmel fellebbezés hiányában nem érintette az elsőfokú bíróság ítéletének alperest marasztaló rendelkezését. Az ítélet tábla a fellebbezést alaptalannak találta a következők szerint:

Az elsőfokú bíróság a megalapozott döntéshez szükséges bizonyítási eljárást lefolytatta, amelyből levont jogi következtetéseivel és annak indokaival is egyetértett az ítéletével.

Az elsőfokú bíróság a felperes kereseti érvelésére teljes körű választ adott az ítéletében, ezért az ítéletével visszautal az első fokú ítélet indokaira.

Csupán a fellebbezésben foglaltak miatt ismétli meg az ítéletével a Legfelsőbb Bíróság Pfv.VIII.20.998/2010/6. szám alatti ítéletben kifejtett álláspontját: „A felmondáshoz joghatás csak a szerződésben írt felmondási határidő letelte után fűződik abban az időpontban, amelyre a szerződés szerint a felmondás szólhat, amennyiben megállapítható, hogy a jognyilatkozatot az alperes a szerződés szerinti felmondási idővel is megtette volna. Amennyiben jognyilatkozata kifejezetten arra irányult, hogy a szerződés az adott időpontban szűnjék meg, már nem beszélhetünk a jognyilatkozat részleges érvénytelenségéről. Mindez következik a Ptk. alábbi rendelkezéséből. A Ptk. 199. §-a értelmében az egyoldalú jognyilatkozatokra - ha a törvény kivételt nem tesz - a szerződésre vonatkozó szabályokat kell alkalmazni. Mivel a rendes felmondást a jogszabály és a felek szerződése is lehetővé tette, a felmondó nyilatkozat maga nem érvénytelen, érvénytelen viszont annak jogszabályba ütköző része, azaz a felmondási határidőnek és a felmondáshatálya időpontjának attól eltérő megjelölése. A felmondásra irányuló jognyilatkozat tehát részben érvénytelen. A Ptk. 239. §-a (1) bekezdésének értelmében azonban csak akkor válik a jognyilatkozat teljes terjedelmében érvénytelenné, ha ezt az érvénytelen rész nélkül nem tették volna meg. A perbeli esetben azonban a körülményekből egyértelmű, hogy az alperes a felmondás jogát a jogszabályban, illetőleg a szerződésben írt felmondási idővel illetve időpontnak megfelelően is gyakorolta volna. (A Legfelsőbb Bíróság a BH. 1993/378. számú eseti döntésben is úgy foglalt állást, hogy a felmondás - ha az nem a szerződésben írt időre szól - csak a kikötésnek megfelelő időben szünteti meg a szerződést.)”

Az előzményi perben meghozott ítélet nem eredményezett ítélt dolgot abban a tekintetben, hogy a kikötésnek megfelelő időpontban a felek jogviszonya az alperes felmondása következtében megszűnt-e, továbbá a felülvizsgálati eljárásban hozott ítélet fentebb idézett indokai kötelező erővel a jelen perben eljáró bíróságra nem bírtak, ám ez nem jelenti azt, hogy az ott elfoglalt jogi álláspontot az elsőfokú bíróság ne oszthatta volna maga is.

Az elsőfokú bíróság - helytálló módon - akként foglalt állást, hogy az alperes eredetileg közölt felmondása a jogszabályban, illetőleg a szerződésben írt felmondási idő leteltével a felek jogviszonyát megszüntette, miáltal a másodfokban főlös óvatosságból közölt felmondáshoz semmiféle joghatás nem kapcsolódhatott.

A viszontkereset előterjesztésének a felperes álláspontjával ellentétben nem volt akadálya, hiszen mind a kereseti, mind pedig a viszontkereseti követelés azonos - a felek között fennállt megbízási - jogviszonyból származott. Az elsőfokú bíróság megfelelő indokát adta a felperes részbeni marasztalásának, így arra csupán visszautal az ítéletével, azt ehelyütt megismételni nem kívánja.

A leírtak miatt az ítéltábla az első fokú ítéletet a Pp. 253. §-ának (2) bekezdése alapján helybenhagyta a Pp. 254. §-ának (3) bekezdése szerint annak helyes indokainál fogva. Ugyanakkor észlelte, hogy az alperest az elsőfokú bíróság annak ellenére nem kötelezte a felperes személyes költségmentessége folytán le nem rótt kereseti illeték részbeni megtérítésére, hogy az alperes a kereset tekintetében is részlegesen - 251 061 Ft erejéig - pervesztes lett. Emiatt az ítéltábla - mivel e tekintetben a fellebbezési kérelem és a fellebbezési ellenkérelem korlátai nem kötötték - a Pp. 253. §-ának (3) bekezdése alapján kötelezte az alperest a pervesztességével arányos kereseti illeték külön felhívásra történő megtérítésére.

A felperes a fellebbezési eljárásban pervesztes lett, ám az alperesnek költsége nem merült fel, ezért ennek kérdésében határozni nem kellett. A le nem rótt fellebbezési eljárási illetéket a felperes személyes költségmentessége okán a költségmentesség bírósági eljárásban való alkalmazásáról szóló 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. §-ának (1) bekezdése és 14. §-a alapján az állam viseli.

Debrecen, 2014. június hó 10. napján

dr. Csikiné dr. Gyuranecz Márta sk. a tanács elnöke, dr. Bakó Pál sk. előadó bíró, dr. Pribula László sk. bíró

A kiadmány hitelül:

tisztviselő